

ÅRSRAPPORT 2021

KRAFT

MUSEET

Kraftmuseet – Norsk vasskraft- og industristadmuseum, er ei stifting med egne vedtekter og styre. Museet har hovudkontor i Naustbakken 7 i Tyssedal, og har arenaer og publikumstilbod både i Tyssedal og Odda.

Museet vart stifta 9. desember 1988 som Odda Industristadmuseum. Stiftinga vart utvida i år 2000 og skifta namn til Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum. Etter museumsreforma, fekk museet i 2003 status som konsolidert museum, og eit tematisk ansvarsmuseum. I 2018 bytte museet namn til Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum. Gjennom å vera ein del av NVE si museumsordning, har Kraftmuseet konkrete oppgåver på nasjonalt plan.

Følgjande verksemder, institusjonar og organisasjonar er stiftarar av Kraftmuseet:

Odda Kommune, Odda Smelteverk AS (nedlagd 2003), Norzink as (no: Boliden Odda AS), K/S Ilmenittsmelteverket (no: Tizir Titanium & Iron AS), AS Tyssefaldene, Odda og omland faglige samorganisasjon (no: LO i Indre Hardanger), BKK, Bjølvefossen ASA (no: Elkem Bjølvefossen AS), DNN Industrier AS, E-CO Vannkraft AS, Eidfjord kommune, Norsk elektriker- og kraftstasjonsforbund (no: EL & IT Forbundet), Energibedriftenes Landsforening (no: Energi Norge), E-verkenes fagforening Vestlandet, Haugaland Kraft AS, Hardanger og Voss regionråd (no: Hardangerrådet), Herdlandsfoss Kraftverk (no: overført til BKK), Hydro Energi Røldal-Suldal, Indre Hardanger Kraftlag (no: Hardanger Energi AS), Kvinnherad Energi AS, Lederne, Landsorganisasjonen i Noreg, Norsk Institutt for vannforskning (NIVA), NHO Hordaland, Norsk Arbeidsmandsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Norsk kjemisk industriarbeiderforbund (no: Industri Energi), Norges Ingeniør og Teknologorganisasjon (NITO), Norske Sivilingeniørers Foreining (no: Tekna), Odda Energi AS, Prosessindustriens landsforening (no: Norsk Industri), Statkraft Energi AS, Sunnhordland Kraftlag AS, Ullensvang herad.

Museet arbeider etter følgjande føremålsparagraf vedteken av stiftarane 11. april 2000:

Museet skal samla inn og dokumentera, sikra, driva forskning og formidla historie knytt til elvar og vatn, vasskraftproduksjon, elektrisitet, kraftkrevjande industri og industristaden.

Det er eit overordna mål å syna mennesket i høve til heim, arbeidsplass, samfunn og natur. Museet skal vekkja interesse for og samla materiale om vasskraftproduksjon og kraftkrevjande industri sine verknader på samfunnet: Teknisk, økonomisk, sosialt, politisk, kulturelt og miljømessig, gjennom formidling og undervisning, mellom anna knytt til museumsanlegget i Folgefønngata.

Museet har som mål å bli eit nasjonalt senter for kunnskap og rådgjeving om norsk vasskrafthistorie, og historie knytt til kraftkrevjande industri og samfunnet ikring. Museet har òg som mål å bevare, forvalta og formidla kunnskap om det nasjonale kulturminnet Tyssedal Kraftanlegg (Tysso I).

INNHALD

1. Organisasjonen
  2. Økonomi
  3. Eit år med pandemi
  4. Fornyng
  5. Forvaltning
  6. Formidling
  7. Forsking
  8. Vegen vidare
- Årsrekneskap

1. Organisasjonen

Direktør	Knut Markhus
Administrasjonsleiar	Mette Haraldsen
Avdelingsleiarar	Svein Jåstad Åsne Dolve Meyer
Styret	Rolf Nesheim, styreleiar (Vestland fylkeskommune) Trude H. Letnes, nestleiar (styreoppnemnt) Torolv Mikkelsen, (Ullensvang kommune) Tore M. Sellæg (Norsk Industri) Hans Henrik Haukaas (Statkraft) Dijana Saga (LO i indre Hardanger) Ingunn O. Mossefin (Kraftmuseets Venner) Gro Tyssedalstveit Kollbotn (tilsette sin representant) Observatør Art Verhage (NVE)
Revisor	Odda Revisjon AS/ v statsaut. revisor Nils Magnus Berge

Styret hadde 4 ordinære og 1 ekstraordinært styremøte i 2021 og handsama i alt 29 saker.

Ved Kraftmuseet vart det i 2021 utført 16,1 årsverk, i tillegg kjem frivillig innsats som er stipulert til 0,5 årsverk. Av 16 faste tilsette vart det utført 14,5 årsverk ved Kraftmuseet. Tilsette på engasjement, korttidstilsette og sysselsette utførte 1,64 årsverk, gjennomført av i alt 9 personar.

Kraftmuseet arbeider for likestilling mellom kjønna - organisatorisk, sosialt og lønsmessig. Fordelinga av menn og kvinner mellom dei fast tilsette er 6 menn og 10 kvinner. To menn og to kvinner utgjer leiinga ved museet. Kvinneandelen i styret er 50%.

Kraftmuseet hadde i 2021 eit sjukefråvær på 2,1 % mot 3,2 % i 2020. Det legemeldte sjukefråveret var på 0,9 % mot 2,5 % i 2020. Korttidssjukefråveret gjekk frå 1,6 % i 2020 til 1,2 % i 2021. Det var ingen arbeidsulukker i 2021.

Museet samarbeider med ei rekkje aktørar, som NVE, Ullensvang kommune, Riksantikvaren, Vestland Fylkeskommune, Statkraft, AS Tyssefaldene, og ulike museum. Visit Hardangerfjord er samarbeidspart innan reiseliv og marknadsføring, og lokalt jobbar me tett saman med Trolltunga Active og turistkontoret. Museet samarbeider med lokale verksemder og næringsliv, og prøver i størst mogleg grad å kjøpa varer og tenester lokalt. Kraftmuseets venner er også ein viktig samarbeidspartnar for museet.

Framsida: Familie på utanfor kraftstasjonen i Tyssedal. Foto: Alexa Cöln 2021

2. Økonomi

Museet har i fleire år hatt ei positiv utvikling når det gjeld eigeninntekter, men baserer likevel drifta på offentlege tilskot. Dette gjer at museet sin økonomi ikkje er kritisk ramma av koronapandemien gav eit fall i inntekter knytt til billetter, butikk og utleige. Både Ullensvang kommune og Vestland fylkeskommune heldt same sum til driftstilskot i 2021 som året før, medan Kulturdepartementet vart indeksregulert opp som normalt. Ekstratilskot frå Kulturdepartementet kr. 164 000 er nytta til oppgradering av publikumsmottak og butikk/kafé, saman med 325 000 i ekstraordinære koronamidlar frå Vestland fylkeskommune og betydeleg eigeninnsats.

Trass i høg reguleringspremie på pensjon og høge straumprisar gjekk museet med eit overskot i 2021. Dette skuldast at eigeninntektene var høgare enn budsjett, me hadde vakant stilling som marknadsfører 2. halvår, reiseaktiviteten var 200 000 kroner mindre enn budsjettet og vi måtte utsetje planlagde prosjekt og vedlikehaldstiltak grunna høg prisauke på bygningsmateriell og mangel på kvalifiserte fagfolk. Det siste har me øyremerka avsetning til, i disponeringa av overskotet. Dette for å sikre at heilt naudsynte tiltak i Folgefonngata vert gjennomført i 2022. Museet sin eigenkapital er styrka i åra med pandemi, og me kjem styrka ut på område der me kan skape auka eigeninntekter. Me vonar 2022 vert eit år der me i større grad kan arbeide planmessig, men straumprisprognosane kastar mørke skyer over framtida. Museet har mange bygg, dei fleste antikvariske og straumkrevjande. Me nyttar også oppvarming med fjernvarme for å redusere vedlikehaldskostnader. Det er straumprisen hos Nordpool som bestemmer prisen på fjernvarme. På sikt risikerer vi å måtte redusere fagleg og publikumretta aktivitet vesentleg for å betala straumkostnadane.

Etter styret si meining gjev den framlagde rekneskapan og balansen eit rett bilete av stoda til stiftinga Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum pr. 31.12.2021.

3. År 2 med pandemi

2021 starta med nedstenging og heimekontor. Då me endeleg kunne koma tilbake på jobb, var vasstiltførselen i Tyssedal frosen og dei som hadde arbeidsplassane sine her måtte halda fram med å arbeida på heimekontor ei stund til.

Nytt møterom med videokonferanseutstyr i Naustbakken 7 kom godt med då meteren skulle gjennomførast og mandagsmøtene delvis var på Teams. Foto: Dag Endre Opedal/Kraftmuseet

Etter ein kort periode med "normale" tilstandar førte ei lokal smitteoppblomstring i påsken til at me måtte ta PCen under armen og venda tilbake til heimekontora. Museet var ikkje offisielt stengt. Me tok i mot gjester på førespurnad – men naturleg nok var det ingen som kom.

Ekstraordinære koronamidlar frå Vestland fylkeskommune, saman med ekstraordinært driftstilskot frå Kulturdepartementet vart brukt til å styrkja produkta våre i Tyssedal og på KraftLaben.

Arbeidet på KraftLaben var i stor grad ferdig i 2020, men i Tyssedal hadde me også storstilte

planar. Me skulle «stramma» opp og forenkla publikumstilbodet vårt ved at alt skulle skje i eller utanfor kraftstasjonen og verkstadbygget.

Det vart mykje planlegging i perioden januar til juni og det var behov for detaljert logistikk for å koma i hamn. Å få dette til på heimekontor var ei utfordring, og me kom ikkje skikkeleg i gang før etter gjenopninga i midten av april. Tida var knapp. Tilbodet vårt skulle utvidast med heilt ny kafé, betre museumsbutikk og permanent løysing av publikumsmottaket. Me måtte oppgradera kjøkkenet i kraftstasjonen, få lisens for drift av kaféen og søkja om skjenkeløyve. Det måtte kjøpast inn kafémøblar og gjerast avtalar med lokale matprodusentar. Det vart kjøpt inn og montert ny innreiing til museumsbutikken, samstundes fekk vi utforma og sett opp ein ny resepsjonsdisk. Dette skulle inn i eit freda kulturminne og måtte gjerast respektfullt og skånsamt.

Den nye resepsjonsdisken går godt saman med interiøret i Kraftstasjonen, og den nye kafeen blei satt i drift sommaren 2021. Foto: Åsne Dolve Meyer og Gro Tyssedalstveit Kollbotn/Kraftmuseet

I tillegg skulle me opna andre arenaer, der Lindehuset var største utfordringa med tre utstillingar. Den eine var «Balansekunst», i samarbeid med NVE. Den andre var urpremiere på “Frukthagen” - ei gylden oppleving av Knud Knudsen sine foto i form immersiv filmteknologi. Den siste var årets Knudsen-utstilling «Bre», der Knudsen sine fantastiske brefoto vart presentert i store format.

Me jobba på og måtte ta nokre knallharde prioriteringar. Mykje var klart til opningane i juni, og det meste fell på plass i løpet av sommaren. Men det er også aktivitetar me har måtta utsetja, som t.d. opning av utstillinga «Kraftverksarkitektur» som opnar sommaren 2022.

Det vart ein god sommar. Mykje besøk, og godt sal i butikk og kafé. Starten var litt vaklande, men me ser me har treft med dei vala me har teke og ser fram til 2022 med optimisme.

Mykje måtte endrast og tilpassast i 2021. Kraftmuseet samarbeider med Ungt Entreprenørskap og har ansvaret for opplæring av lærarane til klassane som deltek i aktivitetsprogrammet, Smartare Teknologi. Denne opplæringa måtte på svært kort varsel flyttast til digitale plattformer.

Dei digitale tilboda me har utvikla under pandemien har vore populære og me har fått mange gode tilbakemeldingar frå brukarar, ikkje minst frå lærarar som nyttar desse i undervisning.

Den tradisjonelle juleverkstaden, som me arrangerer saman med Kraftmuseets venner, vart også i år eit digitalt tilbod.

Me opplevde at det var færre som tinga undervisningsopplegg. Lærarane hadde truleg nok med å handtera koronatiltaka. KraftLaben var open heile sommaren og vart ein svært populær arena.

Sommaren og hausten representerte eit pusterom frå pandemien. Me kjende på at me var tilbake til normalen og opplevde bra besøk på dei fleste arenaene våre. Smitteoppblomstringa og nedstenginga i desember 2021 var tung å takla. Me tusla tilbake på heimekontora våre, avlysingane strøynde på og mange nytta høve til å avslutta året med ein velfortent og lang juleferie.

4. Fornyng

Kraftmuseet ynskjer at fornyingstiltak me gjer, skal vera godt planlagde og del av ei langsiktig utvikling. I 2020 måtte me i ein del tilfelle vika frå denne metoden, og kasta oss ut i rask improvisasjon. I 2021 kunne me igjen jobba langsiktig.

KraftLaben var stengd i 2020 og dette gjorde det mogleg å utvida arbeidet med å fornya vitensenteret. I 2021 stod Laben fram som eit langt meir attraktivt tilbod enn tidlegare. Dette, kombinert med eit samarbeid med sommarskulen i Ullensvang kommune, gjorde at me opplevde eit rekordbesøk på KraftLaben sommaren 2021.

I 2020 flytta me all publikumsaktivitet i nedre Tyssedal til områda i og rundt inngangen til Kraftstasjonen. Då var dette eit smittevernstiltak, men tiltaka me gjorde var i pakt med hovudideen for ei langsiktig utvikling i Tyssedal. I november 2020 fekk museet fylkeskommunal støtte til dette som eit prosjekt: «Publikumstiltak for ei ny framtid». Her gjennomførte museet store fornyingstiltak i kraftstasjonen og KraftLaben, som tek høgde for strenge krav til smittevern både på kort og lang sikt, hevar standarden på HMT og universell utforming, og legg til rette for ei betre publikumsoppleving. Nye aktivitetar retta mot born, var ein del av dette. Ekstraløyingar frå Kulturdepartementet i 2020 og i 2021 vart også nytta til finansiering av tiltaka, saman med betydeleg eigeninnsats frå tilsette på Kraftmuseet.

Fossegripen deltok under opninga av KraftLaben i 2021. Foto: Harald Hognerud/Kraftmuseet

Sjølv om tiltaka vart påskunda av pandemien, var likevel den generelle utviklinga av Kraftmuseet i 2021 forankra i den strategiske planen 2019-2024.

Kraftmuseet presenterte fleire nye utstillingar i 2021. I tillegg til nye installasjonar i og utanfor KraftLaben, var det største løftet installasjonen «Frukthagen» - ei immersiv filmoppleving inne i det gamle traforommet i Lindehuset.

«Bre» var tema for årets Knudsen-utstilling og var eit supplement til NVE si jubileumsutstilling «Balansekunst».

I kraftstasjonen vart utstillinga «Kraftverksarkitektur» sett opp, men forseinkingar grunna pandemien gjer at me har utsett opninga av utstillinga til sommarsesongen 2021.

«Byvandring med postmannen» var eit nytt formidlingstiltak sommaren 2021. Konseptet vart så populært at me også gjennomfører det i 2022.

Dersom du vil vite meir om desse formidlingstilboda – sjå kapittel 6 Formidling

Me har tidlegare nemnt endringane i tilbodet vårt i Tyssedal. Ei viktig årsak til at me har utvida kafétilbodet og fått skjenkeløyve, er at me ønskjer å knyte oss til den stadig veksande sidernæringa i Hardanger. Siderbåten som på andre året frakta passasjerar til sidergardane langs Sørfjorden hadde også anløp i Tyssedal.

Me har også laga nytt skiltprogram for Kraftmuseet. Dette omfattar alt frå varselskilt som sikring på Lilletopp, skilt ved kaia for dei som kjem med siderbåten, til generelle informasjonsskilt til besøkjande på Kraftmuseet.

Miljø og HMT

Kraftmuseet arbeider stadig med å redusera det økologiske fotavtrykket vårt. Dette gjer me gjennom systematisk arbeid etter vår interne miljøplan. I 2021 arbeidde me mykje med energiøkonomisering. Me nyttar fjernvarme med varmt vatn frå naboverksemda Tizir Titanium and Iron AS til oppvarming og konservering av Tyssedal kraftstasjon. I 2021 vart det nytta 1,6 millionar kilowattimar til oppvarming med fjernvarme.

I 2021 arbeidde me mykje med å hindra matsvinn. Mellom anna laga me system i den nye kafeen slik at me kasta utruleg lite mat. Me legg vekt på å handle lokalt og at me i kaféen og i butikken har produkt frå lokale produsentar.

Dei høge straumprisane me opplevde på slutten av året førte til ytterlegare gjennomgang av straumforbruk og energiøkonomisering. Dette vart gjort på tvers av organisasjonen og alle bidrog med idear og innspel. Det vert spanande å følgje med på straumforbruket framover og effekten av dei nye tiltaka.

Gjenbruk er eit viktig punkt i miljøguiden vår. Alle bygga våre er gjenbruk av antikvariske bygg og me prøver å finna ny bruk på ting før dei vert kasta. Då me trengte nye reolar til fotoarkivet fekk me tak i eit brukt, men fullt operativt rullearkiv og dette er no installert. Då me skulle kaste fire skuffeseksjonar til kart og teikningar gav me heller desse bort til to kunstnarar som hadde god bruk for dei.

Me opplever at Kraftmuseet er relativt langt framme når det gjeld miljø- og berekraftsarbeid. Ein nøkkel for dette er at miljøguiden er fast tema på alle måndagsmøte. Det medverkar til at miljøtanken alltid er langt framme i organisasjonen. Den tydelege posisjonen museet har på dette feltet, har gjort at museet har vorte drege inn i ein del eksterne samanhengar. Kraftmuseet v/direktør var med i ekspertgruppa for berekraft og miljø i Norsk ICOM sitt arbeid med nye museumsetiske retningslinjer. Desse retningslinjene vart vedteke på Norsk ICOM sitt årsmøte i april. Direktøren heldt også innlegget «Berekraft i museumskvardagen» på same årsmøte.

HMT er også fast punkt på måndagsmøta. På same vis som med miljøguiden, gjer det faste innslaget av HMT at dei tilsette har jamt fokus på dette. Me meiner ha god kustus på denne viktige delen av museumsarbeidet.

Dei tilsette er vår viktigaste ressurs, og det har vore ei utfordring å halde arbeidsiveren oppe ved stadige nedstengingar, med usikkerheit om kva som skjer og frustrasjonar kring eigen kvardag. Dialog både med dei som har måtta vera på jobb og dei som har jobba på heimekontor har vore viktig. Psykososialt arbeidsmiljø i denne situasjonen har vore eit tilbakevendande tema. Me gav folk

rammer slik at dei kunne ta seg ein tur i “finaveret” i arbeidstida eller ta ein uformell prat med kollegaer, og me var opne for at alle kunne ta seg turar innom arbeidsplassen ved å melda frå om dette på førehand. Dei tilsette tok ofte eige initiativ til å laga quizar og sosiale samlingar på Teams.

Kraftmuseet er medlem av Bedriftshelse 1.

Digital fornying

Nettstaden Kraftlandet.no vart lansert i februar 2021. Den er utvikla som ein del av NVE si museumsordning og er eit resultat av samarbeidet mellom NVE, Anno Norsk skogmuseum og Kraftmuseet i det som er NVE si museumsordning.

Dette er innleiinga til Kraftlandet:

«Eit land der menneska møter naturkreftene. Nokre av kreftene kan me temme, andre rår me ikkje over. Gjennom generasjonar har me bygd samfunnet på naturen sine ressursar og kjent på farar som flaum og skred. Forteljningane om desse naturkreftene, om desse menneska, bur i Kraftlandet.»

Kraftlandet veks fram gjennom episodar. I 2021 blei tre ulike episodar lansert: «Brefolket», «Kontroll» og «Frykten for vannet». Den fjerde episoden, «Vasskrafta bygger landet» kjem primo 2022. Til kvar episode vart det laga ein podkast. Kraftmuseet v/ Guro Kvalnes, hadde programleiinga i alle desse podcastane. Kraftmuseet er også del av hovudredaksjonen og tilsette ved museet har skrive fleire av artiklane på nettstaden.

2021 har vore eit år prega av digital jobbing. Bruken av Teams som arbeidsplattform er vidareutvikla dette året. Me har laga betre rutinar, og flytta meir og meir av samhandlinga inn på Teams. Dette har vore avgjerande for å halde best mogeleg framdrift. Ein viktig konklusjon etter 2 år med heimekontor er at dette arbeidet fungerer best når du i tillegg kan samhandle på ein fysisk arbeidsplass.

Tilsette på samlingsavdelinga har delteke på fleire kurs i regi av Kultur-IT.

Me har måtta finne nye måtar å nå publikum på under nedstengingar og har fortsett produksjonen av digital formidling, med ei rekkje digitale opplegg for barn: fleire skuleopplegg, ein svært populær påskerebus i samarbeid med butikkar i Odda sentrum, vaksinevideo m.m. og ikkje minst gjenbruk av dei me laga i 2020.

Opptak av podcast til Kraftlandet. Foto: Stig Storheil/NVE.

Kraftlabens vaksinevideo blei mykje sett før koronavirusane skulle rullast ut våren 2021. Foto: Kraftmuseet

Fornyning i bygg

Nye høgtalarar gjør Kraftstova til eit attraktivt møtelokale. Foto: Kraftmuseet

Finansiering av prosjektet for nytt låssystem i museumsbygga kom på plass i 2020, og våren 2021 vart tiltaket lyst ut på anbod. Det lokale firmaet B. Mikkelsen AS fekk anbudet.

Hovudkontoret i Naustbakken 7 er oppgradert med nytt møterom, oppgradert arkivrom for foto, samt betre tilrettelagd arbeidsrom for foto. Oppgraderinga av konferansesalen i Kraftstova vart slutført i 2021, og me såg svært god effekt av dette sist haust då etterspurnaden etter lokala auka monaleg.

Museet var òg engasjert i AS Tyssefaldene sitt prosjekt med ny klimastyring i kraftstasjonen, der ein legg opp til investeringar som skal gi meir stabil og ideell temperatur og dermed redusera behovet for løpande vedlikehald.

Ekspansjon

Det store fornyingsgrepet når det gjeld nye arenaer, er Lindehuset og planen om å ekspandera i Odda sentrum. Nøkkelen til å få Lindehuset-prosjektet realisert, er å få tilslag i den statlege tilskotsordninga Nasjonale kulturbygg. Kraftmuseet søkte om midlar i 2019, 2020 og i 2021, men Lindehuset vart ikkje prioritert. I vurderinga Kulturrådet gjorde i 2021 står det: «*Kulturrådet mener at dette er et godt prosjekt der et kulturhistorisk bygg blir tatt vare på ved vern gjennom bruk samtidig som Kraftmuseet får dekket sine behov for økte arealer. Prosjektet er godt forankret både i Vestland fylkeskommune og Ullensvang kommune.*» Dette er ei positiv vurdering, men malurt i begeret er at staten primært ynskjer at den andre finansieringa skal vera på plass før ordninga Nasjonale kulturbygg kan koma inn med sin store del. Vestland fylkeskommune la inn tydelege signal til staten då dei i 2021 løyvde 2,1 millionar til Lindehuset og fylkespolitikarane sette av 4 millionar til same føremål i 2022. Me vonar at Ullensvang kommune også finn bidrag til dette prosjektet når den store utfordringa Ovn 3 er fullfinansiert.

sommaren 2021. Dette er eit prosjekt i regi av fylkeskommunen med aktørar frå heile fylket. Foto: Åsne Dolve Meyer/Kraftmuseet

Ei mogleg utviklingslinje som har segla opp saman med regionreforma, er ei fylkeskommunal oppmoding om at Kraftmuseet gjer seg meir tydeleg gjeldande i Sogn og Fjordane-delen av Vestland. Her har Kraftmuseet oppretta kontakt med museumsmiljøet i Høyanger, og har òg jamn kontakt med Musea i Sogn og Fjordane som ynskjer Kraftmuseet velkomen inn i sitt territorium.

Museet følgde opp arbeidet med å avklara ansvaret for dei to Pyttebuene på Holmaskjer, ved å ha kontakt med NVE. I samband med 100-års jubileet til NVE og utstillinga Balansekunst i Lindehuset, vart det arrangert tur til buene på Folgefonna i samarbeid med NVE og Odda/Ullensvang turlag. NVE har munnleg erkjent forvaltingsansvar for Pyttebuene i 2021, og me ventar på ei meir formell stadfesting av dette.

Pyttebuene 2021 Foto: Knut Markhus/Kraftmuseet

Organisasjon

Kraftmuseet har befestet seg som ein attraktiv kompetansearbeidsplass, og opplever aukande respekt både lokalt og nasjonalt. I 2021 hadde me relativt mykje eksternt samarbeid med andre museum og gjennom NVE si museumsordning, noko som er kompetansebyggande og styrkar museet sitt faglege nettverk.

Industriarkivet sitt gode samarbeid med Boliden Odda AS heldt fram i 2021, med det arkivfaglege Boliden-prosjektet som det viktigaste. Me lyste ut stilling som forfattar til boka som skal gjevast ut til jubileet i 2024. Me fekk mange søknadar, men ein peikte seg ut. Håvard Brede Aven har doktorgrad i industrihistorie og Frode Grimelid er journalist og geograf, og desse to skal skrive boka. Dette vil bli ei spanande bok som vil vera mykje meir enn berre historia til ein fabrikk. Det er meir aktivitet i Industriarkivet enn nokon gong, og koplinga til Boliden er viktig i arbeidet med å utvikla Kraftmuseet si rolle i lokalsamfunnet.

Kraftmuseet sin kompakte storleik er ein fordel på mange felt. Nokre museumsdisiplinar kunne vore styrka kompetansemessig, men for det meste held museet eit høgt fagleg nivå på det me leverer. Då ny museumsmelding kom i 2021, forventa mange at denne ville setja fart i vidare museumskonsolideringar. Meldinga var forsiktig på dette punktet, men temaet lever likevel – særleg i Vestland fylke som har langt fleire konsoliderte museumseiningar enn dei fleste andre fylke. Vestland fylkeskommune har vore relativt aktiv overfor musea på dette emnet gjennom 2021, men enn så lenge er budskapet at konsolideringar først skjer etter at museum sjølve har teke initiativ til det.

Nye marknadsføringsgrep

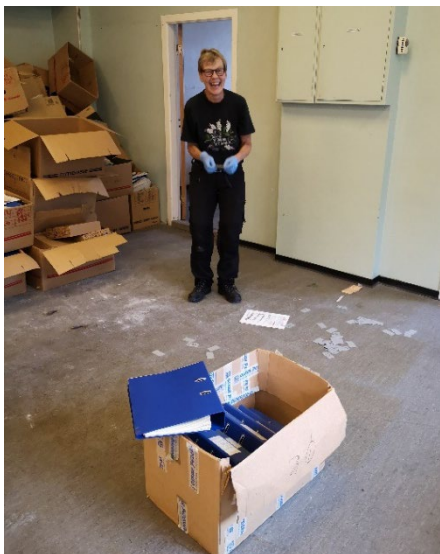
Museet tok i 2021 nye steg innan marknadsføring og merkevarebygging. Sommarpasset, ei felles rabattordning saman med Hardanger og Voss museum, Olav H. Hauge-senteret og Folgefonnsenteret, vart vidareført i 2021. Etter at besøkande hadde betalt full pris på eitt museum, får dei 50% avslag hjå alle museumsavdelingane i samarbeidet. Dette reknar me med gav noko meirbesøk, og ikkje minst var det med å sveisa dei ulike institusjonane saman.

Kraftmuseet var òg som einaste museum med i prosjektgruppa for Kraftturisme-prosjektet, som Rogaland og Vestland fylkeskommunar sette i gang. Eit forprosjekt vart gjennomført, og følgt opp med igangsetting av eit pilotprosjekt som også held fram i 2021. Her skal ein løfta opp kraftindustrien sine kulturminne i Lysefjorden, Odda/Tyssedal og Høyanger, og gje desse ei profilering som skal auka reiseliv og verdiskaping på stadene. Pilotprosjektet er avslutta og hovudprosjektet er starta opp.

Stilling som marknadsførar vart lyst ut i november, og ny marknadsførar starta i januar 2022. Kraftmuseet jobba tett opp mot ny leing ved turistkontoret i Odda. Museet har fått ein heil vegg på turistkontoret til presentasjon av tilboda vår.

5. Forvaltning

Kraftmuseet forvaltar mange viktige materielle kulturminne, i Tyssedal kraftverk, bygg på Smelteverkstomta og arbeidarbustadene i Folgefonngata som dei mest framståande. Per 31.12.2021 eigde me eller hadde ansvar for 27 bygg, 1 verna fartøy, 12.200 registrerte gjenstandar, fleire hundre

Siri flytter Boliden-arkiv. Foto: Kraftmuseet

intervju, vel 150 kulturhistoriske filmar, kring 160.000 fotografi og ei biblioteksamling med ca. 5.200 einingar. I tillegg har museet ei samling av 318 privatarkiv. Kraftmuseet har hittil registrert 67 arkiv i Arkivportalen ASTA, som gjer at publikum kan sjå at me har dei, og kva dei inneheld. Ordning av Bolidenarkivet hadde hovudprioritet i Industriarkivet, der nesten 75% av arbeidet med prosjektet er gjort. Arbeidet vart noko hemma av pandemien også i 2021, ved at nedpakking og flytting av arkivmateriale måtte utsetjast. Dei siste vel 80 flyttekassane vart flytta i desember 2021. Me gjorde ein del andre funn i Bolidenarkivet enn reint arkivmateriale: store mengder dokumentasjonsfoto (anslag 5000 positivar, negativar og dias) og også film. Dette er no sikra i Industriarkivet.

Me hadde god progresjon i registreringa av kulturhistoriske foto. Kraftmuseet har vel 16.700 foto tilgjengeleg på Digitalt Museum (DM). Det er tydeleg at DM er mykje nytta, både blant private og organisasjonar eller forlag. 54.818 brukarar var innom Kraftmuseet sine objekt på DM i 2021. Kraftmuseet leverer ein god del foto til bøker og artklar. Nedlasting frå DM til privat bruk er gratis. Kraftmuseet erstattar etter kvart fotofilene med filer i betre oppløysing for at publikum skal få betre kvalitet på det dei ser og eventuelt lastar ned. Publikum hjelper oss å betra informasjon til bileta på DM. Slik optimalisering av våre foto på DM er kontinuerleg arbeid, som me òg hadde jamt og trutt i 2021.

Forvaltning, drift og vedlikehald av Tyssedal kraftverk vart i 2021 handtert på tilstrekkeleg nivå slik at me ikkje er på defensiven i høve forfall. Framleis ventar me på ei endeleg avklaring rundt sektorprinsippet, noko som er avgjerande for kva finansiering me vil ha til dette viktige arbeidet i åra framover. Etter tilråding frå bygningsfysikarar i Norconsult, er temperaturen inne i stasjonen halde på minimum 15 grader gjennom året. Me ser no resultat av dette ved at innvendig forfall vert redusert.

Som ein del av prosjektet som byggeigar, AS Tyssefaldene, gjennomfører for å optimalisere utnyttinga av fjernvarmen frå Tizir Titan og Iron AS, vart det montert nye lydsvake vifter i taket for å halda jamn temperatur i heile rommet. Det vart også montert temperaturfølarar inne og ute.

Dei gamle traverskranane er heilt avgjerande for vedlikehald i høgda i stasjonen. Dei er òg viktige for gjennomføring av andre aktivitetar i det 180 meter lange bygget. Pr. dags dato er ikkje kranane godkjende, og i 2021 vart det utarbeidd tilbodsgrunnlag for oppgradering av traverskranane.

På Lilletopp gjennomførte Mesta sikringsarbeid i tunellane og i inntaksbassenget. Sist gong var i 2003 og det var no på høg tid. Det vart sett inn 58 boltar i fjellet. AS Tyssefaldene la nytt tak på inntaksbygget og skifta papp på naust og gammalt taubanehus.

Sikring av tunellane på Lilletopp. Foto: Knut Markus/Kraftmuseet

FDV-arbeidet på bygg 026 smia og Lindehuset på Smelteverket heldt fram med støtte frå Vestland fylkeskommune frå post 72 i statsbudsjettet. Innmaten i dei gamle lysarmaturane i nitrogenanlegget i Lindehuset vart skifta ut med LED. Linde-skiltet mot aust var lyst opp. Ullensvang kommune sette i stand utvendig fasade mot aust og delvis nord i Lindehuset med finansiering frå Riksantikvaren.

Arbeidarbustadene i Folgefonngata treng utvendig istandsetting og behandling, men arbeidet med dette vart utsett til 2022, grunna manglande finansiering og utfordring med å skaffa nok fagfolk under pandemien

I samband med ein vasslekkasje i Folgefonngata 13, vart eit kontor rusta opp og dei to stovene laga om til arbeidsrom. Dei gamle panelomnane var skifta ut med wifi-styrte panelomnar. Internettet i Folgefonngata er no knytt til KraftLaben via trådløse sendar mellom bygga. Dette vart gjort fordi ADSL-løysinga på Telenor sine gamle koparliner er i ferd med å fasast ut. Dei stettar heller ikkje dagens krav til internetthastigheit.

Sikringsplanen vår har utskifting av låsar og skalsikring som ei hovudprioritering i tiltaksplanen. Alle låsar i alle bygga våre i Odda vart bytt ut i 2021, og det vart montert elektronisk adgangskontroll og elektroniske hengelåsar. Arbeidet vart finansiert av Kulturrådet, Stiftelsen Uni og eigeninnsats.

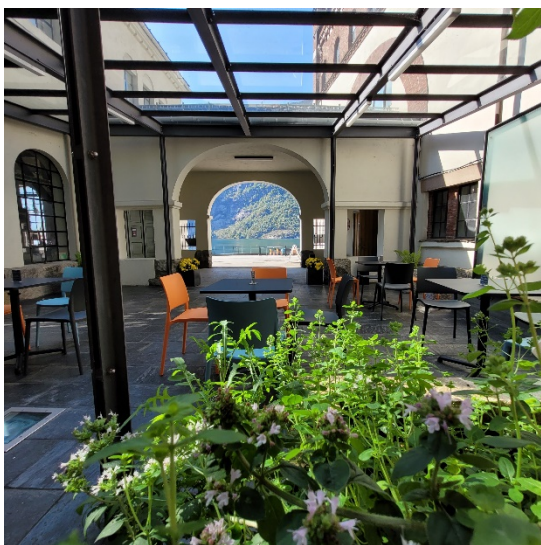
For M/Y Tysso vart det berre forvaltning og ikkje formidling i 2021 grunna pandemien, bortsett frå ein kort tur på fjorden saman med representantar frå Riksantikvaren i samband med eit seminar på

Hardanger fartøyvernssenter. Noko vedlikehald vart utført av Hardanger fartøyvernssenter, men det meste vart utført som eigeninnsats frå Kraftmuseet.

I Tyssedal kraftstasjon vart ny resepsjonsdisk, teikna av Gunnar Kjerland, montert sommaren 2021. Kjøkkenet er rusta opp og stettar krava til mattilsynet. Det er etablert kafé under glastaket mellom stasjonen og verkstadbygget, med uteservering på kaien.

I administrasjonsbygget i Naustbakken 7 er fotoarkivet rusta opp, og me har fått eit brukt rullearkiv som no er montert. Fotokontoret er rusta opp og det er montert nye stillbare lys.

Vassleidninga til kraftstasjonen og til administrasjonsbygget i Tyssedal vart øydelagt av frost i vinter. Til kraftstasjonen er det no lagt ned ny Elvestad-leidning og kommunen har lagt ny tilførsel til Naustbakken 7.

Uteservering under glastaket mellom stasjonen og verkstadbygget er på plass. Foto: Åsne Dolve Meyer/Kraftmuseet

Bevaringstenestene ved Museumssenteret var i april på besøk i bygg 026 med tanke på gjenstandslager. Dei utarbeidde ein rapport med framlegg om utforming, organisering, ljostilhøve og andre råd og innspel. Me fekk eit godt grunnlag for vidare arbeid.

Når det gjeld immateriell kulturarv, hadde Odda vidaregåande skule si landslinje i vg2 smedfag svært god drift i den freda smia vår i Bygg 026. For å kunna utvida undervisingstilbodet, vart det sett i verk ein del endringar i smia, innafor dei moglegheitene fylkeskonservatoren gav oss. Når det gjeld den immaterielle kulturarven, bidrog museet også ved å halda i hevd tradisjonelt handverk i vedlikehald og restaurering av anlegga våre.

Montering av rullearkiv i fotoarkivet. Rullearkivet er gjenbruk frå eit ombyggingsprosjekt på Eitrheim i Odda. Foto: Dag Endre Opedal/Kraftmuseet

Vedlikehald av M/Y Tyssø. Foto: Knut Markus/Kraftmuseet

6. Formidling

Også i 2021 var det formidlingsarbeidet ved museet som vart hardest ramma av koronapandemien. Besøkstalet auka frå 15 178 i 2020 til 18 430 i 2021, men er framleis langt unna rekordåret 1919 med 26 682 besøkjande. Sommaren vart vesentleg betre enn 2020, og ser ein talet i lys av at museet omtrent ikkje hadde besøkjande frå januar til april og at me planla færre arrangement enn normalt av smittevernomsyn, så er me nøgde. Talet på skulebesøk var også labert nesten heile året. Konferanse- og møteverksemda tok seg opp i løpet av hausten, og konferansesenteret vårt opplevde svært godt besøk. Grunna pandemien vart ikkje M/Y Tyssø sertifisert for passasjerdrift dette året. Gledelig var det KraftLaben, som me heldt heilt stengt i 2020, hadde rekordbesøk, og mange nytta høvet denne vakre sommaren til å ta turen opp på Lilletopp.

Besøkstal	2019		2020		2021	
	Barn	Vaksne	Barn	Vaksne	Barn	Vaksne
Tyssedal	2 240	11 752	1901	5679	2 280	8 004
KraftLaben/Lindehuset	4 350	1 704	4117	1734	4 054	2 106
Andre	743	5 893	59	1685	310	1676
SUM	7 333	19 349	6077	9101	6 644	11 786
Totalt	26 682		15 178		18 430	

Utstillinger

I løpet av 2021 vart det opna tre utstillingar i Lindehuset:

«Frukthagen» - ei immersiv filmoppleving inne i det gamle traforommet i Lindehuset. Installasjonen er laga av utstillingsdesignar Kine Liholm og videokunstnar Simon Valentine, med Kraftmuseet som oppdragsgjevar. Teknikk er levert av Logic Interactive. I løpet av 5 minutt utspelar det seg ei klassisk urforteljing. Det er ei forteljing om den unge guten som plantar eit frø. Frøet spirer og gror i takt med at guten blir ungdom, vaksen og ein eldre mann. Gjennom eit år i frukthagen, blir publikum med på skiftande årstider og skiftande livsfasar. Knud Knudsen-foto er den raude tråden i filmen. Installasjonen er ein del av det som etter kvart skal bli eit permanent Knud Knudsen-galleri. Prosjektet er støtta av Vestland fylkeskommune og Ullensvang kommune.

Foto frå opningsarrangementet for utstillingane i Lindehuset. Foto: Knut Markhus/Kraftmuseet

To andre utstillingar opna i Lindhuset: «**Bre**» som var årets tema med foto av meisterfotografen Knud Knudsen. Denne utstillinga batt saman «Frukthagen» og den andre utstillinga «**Balanseskunst**» - ei vandreutstilling laga av NVE som ei markering av 100-årsjubileet til NVE. Det var stas at NVE valde å leggja premieren på denne utstillinga til Kraftmuseet, mens ho vandra vidare til andre stader i landet etterpå. Utstillinga tok utgangspunkt i trekanthyttene som var sentrale i den tidlege breforskinga til NVE. Kraftmuseet disponerer to trekanthytter på Folgefonna – dei såkalte «Pyttebuene» - som inngår i formidlinga til museet.

Det er ei utfordring å få besøkjande inn i det mørke Lindehuset på varme solskinsdagar, men dei som var innom utstillingane, og særleg «Frukthagen» - gav sær gode tilbakemeldingar. Fleire besøkjande vart rørt til tårer over det som utspelte seg inne i traforommet, og det var moro å sjå korleis ungar responderte på installasjonen og vart aktive deltakarar i møte med stoffet.

«**Byvandring med postmannen**»: Turistnæringa har etterspurd eit byvandringstilbod i industribyen Odda. Det har vore vanskeleg å finna det rette konseptet. Så kom ideen om å spørja postmannen, politikaren og Odda-patrioten Vidar Solvi, om han kunne tenkje seg å vera med på dette. Denne sommaren skulle me utvikle konseptet og me brukte mykje tid i forkant på å finne form og innhald. Målsettinga var å nå lokale og tilreisande oddingar i alle aldrar, skape lokal forankring og byggje identitet. Postmannen vil traske gjennom gatene i Odda også i 2022.

For eit museum er det essensielt å ha eit kritisk blikk på sine kjernetema, og dette har Kraftmuseet jobba målretta med. I 2021 la me inn ein litt leiken variant av dette i Tyssedal. Me laga ei lita fossegrimutstilling der me plasserte «aktivisten» Fossegrimen fleire stader i kraftstasjonen. Han protesterte mot dei som tok fossen hans, og hadde plakatar som problematiserte kraftutbygging og stilte kritiske spørsmål om utbyggingar.

Elevar ved Odda vidaregåande skule var med Vidar Solvi på første Byvandring med postmannen. Postmannen hadde og eigen figur på møtepunktet ved turistinformasjonen. Foto: Dag Endre Opedal/Kraftmuseet

Som ein del av museet sin miljøprofil ønskte me å gå bort frå laminerte, trykte plakatar. Me fekk laga ei rekkje informasjonsskilt i aluminium. Desse kan brukast i fleire sesongar, dei er solide og relativt rimelege å produsera.

I perioden KraftLaben var stengd, fekk publikumsromma og utstillingane ei skikkeleg oppgradering. Opninga i juni 2021 markerte ferdigstilling av denne oppgraderinga. Ullensvang kommune sponsa årskort til grunnskuleelevane i kommunen, og sjølv om sommarveret var fantastisk og ikkje akkurat innbaud til inneaktivitetar, så var senteret fullt kvar dag i opningstida.

Senteret var så populært at me opplevde at me hadde for lita bemanning, noko som truleg også gjekk ut over besøket i Lindehuset like ved. Verten der måtte stadig hjelpe til i KraftLaben.

I Tyssedal kraftstasjon gjorde me ferdig utstillinga «Kraftverksarkitektur». Grunna pandemien vart ikkje utstillinga sett opp før seint på hausten og me har konkludert med at opning vert i samband med sesongopninga i 2022.

Undervisningsopplegg

Kraftmuseet fekk ikkje DKS-midlar i 2021, men det vart oppretta samarbeid med kommunen og dei andre musea i regionen for å sjå på om det er mogeleg å få til ei gratis skysstordning for skulane til og frå musea. Ein ønskjer også å lage ei felles brosjyre med undervisningstilboda ved musea.

I 2021 deltok i underkant av 500 elevar på fysiske undervisningsopplegg. Dei fleste kom til KraftLaben, men dei kom også til Lilletopp og i kraftstasjonen. Det var også undervisningsopplegg i Lindehuset i samband med sesongavslutninga på utstillingane der.

Kraftmuseet presenterer undervisningsopplegga sine på Museumslosen (mulo.no), som er ein portal for booking av undervisningsopplegg på ei rekkje museum.

Kraftmuseet deltek også i samarbeid som er retta mot aktivitetar i skulane: Det eine er SmartareTeknologi (tidlegare Smartare Energi). Alle elevar på 6. trinnet i Vestland fylkeskommune får tilbod om å vera med på dette. Elevane får ei problemstilling frå lokalt næringsliv, og dei skal gjennom kreativitet og kunnskap koma med framtidsretta løysingar. Teknologi er middelet, men målet er gode og berekraftige samfunn å leva i. Kraftmuseet har i fleire år hatt ansvaret for opplæring av lærarane til klassane som deltek i programmet. I 2021 blei samarbeidet formalisert, og me skreiv under på ein intensjonsavtale med Ungt Entreprenørskap. Totalt deltok 1 700 elevar i Smartare Teknologi.

Det andre er First Lego League (FLL): Me vart invitert til å vera med og arrangere Frist Lego League i 2021. Dette er eit internasjonalt arrangement som introduserer born i grunnskulealder til kunnskap om teknologi, ingeniørvitenskap og matematikk gjennom praktisk læring. Det er første gong skular i Ullensvang har delteke på dette opplegget, og Kraftmuseet var ansvarleg for koordinering og opplæring av dommarane i prosjektet. Tema dette året var «Frakt». På førehand hadde klassane som deltok bygd Lego-robotar saman i klasserommet, og koda dei til å utføre bestemte oppgåver. Finalen i FLL gjekk føre seg på Odda Ungdomsskule i midten av november. 210 elevar deltok. Det var eit svært vellukka arrangement, som også vert arrangert i 2022.

Elevane bygde robotar av Lego i klasserommet, og klassane samlast til finale i Odda ungdomsskule i november. Foto: Signe Bondhus-Jensen/Kraftmuseet

Digital formidling

Me tilbyr framleis digitale heimeskuletilbod særleg knytt til laben. Me produserer stadig nye, og me får mange positive tilbakemeldingar på dette tilbodet. Me veit ikkje kor mange som nyttar desse tilboda fordi me nyttar Facebook til distribusjon. Dette er ei god måte å spreia ei god bodskap, men det er umogeleg å finna tal på omfanget. Me veit at det er mykje brukt fordi tilbakemeldingane er så mange, og det er det som er det sentrale - at me når ut!

Elles laga me ein populær påskerebus for born. Den årlege juleverkstaden til Kraftmuseets venner vart diverre også i år digital.

Me har tidlegare omtala podcastane i Kraftlandet, dette inngår i hovudsatsinga vår saman med NVE og Anno Norsk skogmuseum i NVE si museumsordning. Kraftlandet.no er ein plattform som skal formidla hovudtema som inngår i NVE si historie og tema som er sentrale for dei to samarbeidsmusea. Dei tre episodane som kom i 2021, er eit resultat av godt samarbeid og representerer på mange måtar eit pionerarbeid i formidling av historie på nett.

KraftLaben var med i podcastar. Og me bidrog til podcastar laga av journalist i lokalavisa, Hardanger Folkeblad. Her fortalde me om cold case-arbeidet i museet, som er knytt til forsvinninga til Albert Petersson, den første direktøren på Odda smelteverk.

Direktør Knut Markhus testar ut Kraftmuseet sine nye mikrofonar som kan brukast mellom anna til podcast-produksjon. Foto: Dag Endre Opedal/Kraftmuseet

Påskerebus for barn i Odda sentrum. Foto: Dag Endre Opedal

Arrangement

Det første arrangementet me planla i 2021, var ein av våre tradisjonelle 8. marskveldar, men i år måtte me avlysa grunna omsyn til smittevern. I staden samarbeidde me med elevane på Hardanger folkehøgskule om eit felles 8. marstog på Lofthus. Der heldt me mellom anna appell.

Tysso Pride vart arrangert for andre gong i juni. Nok ein gong var Kraftmuseet medarrangør. Paraden gjekk til kraftstasjonen. Eit ausande regnver la ingen dempar på dagen. Også denne gongen var det svært mange deltakarar og god stemning.

Siderfestivalen 2021 vart mellom anna arrangert på to av våre arenaer, med festmiddag i Kraftstasjonen og sidersmaking i Lindehuset.

Hydrogensymposiet er ei årleg hending i den gamle kraftstasjonen. Innovative prosjekt, frå pilotar til storskala hydrogenproduksjon, vart gjennom to dagar utforska og presentert av fagfolk innan hydrogenteknologi.

Forskningsdagane i september hadde «Fred og konflikt» som tema. Kraftmuseet gjennomførte to arrangement med støtte frå forskingsrådet: Forskarnatt, i samarbeid med Sentralbadet litteraturhus,

med tema: «Ytringskultur i Odda». Dagen etter var det forskningstorg i litteraturhuset og på Lindeplassen. Her vart det presentert forskning utført ved store og små lokale verksemdar. For mange var dette spanande innsikt i ei ukjend verd.

På Litteratursymposiet 2021 gjennomførte me arrangement med inngåande føredrag om hjernen.

Hardanger musikkfest er no flytta til november. Konserten i kraftstasjonen var med Anna-Maria Hefele, den legendariske overtonesongaren frå Austerrike. RITUS var ei reise i hennar trolldomsaktige songkunst, med følge av Eirik Raude på slagverk og Sinikka Langeland på kantele.

Ordførar Roald Aga Haug holdt appell under Tysso PRIDE. Her saman med Tonje Børve Larsen og pride-general Joachim Lamo Iversen. Foto: Åsne Dolve Meyer/Kraftmuseet

Siderfestivalen: Middag i stasjonen og sidersmaking i Lindehuset. Foto: Knut Markus/Kraftmuseet

Hydrogensymposiet i Kraftstasjonen. Foto: Åsne Dolve Meyer/Kraftmuseet

Boliden var ein av bedriftene som presenterte forskning på forskningstorget under Forskningsdagane. Foto: Dag Endre Opedal/Kraftmuseet

7. Forsking

I april lyste Kraftmuseet ut stilling som forfattar til Boliden Odda AS si jubileumsbok. Me fekk 15 kvalifiserte søkjarar, og valet fell på Håvard Aven som har doktorgrad i historie og som har arbeidd mykje med norsk industri- og miljøhistorie, og Frode Grimelid som er utdanna ressurs- og miljøgeograf og har dekkja både næringslivsstoff og lokalpolitikk som journalist på Vestlandet i ei årrekke. Dei har spanande bakgrunn og ein svært god penn. Boka skal vera ferdig til jubileet i 2024. Det vert ei jubileumsbok med nedslagsfelt langt utanfor det lokale om ei verksemd med stor lokal, nasjonal og ikkje minst internasjonal betydning.

Kraftmuseet vart i 2021 også deltakar i «Forskinsinfrastruktur for musea i Vestland» eit prosjekt som fekk støtte på nær 3 millionar frå Kulturrådets utviklingsprogram. Prosjektet har også motteke støtte frå Vestland fylkeskommune. Prosjektet skal utvikle infrastruktur for forskingssamarbeid mellom musea i Vestland fylket.

Museet deltek i forskingsprosjekt i det nasjonale museumsnettverket for Arbeiderkultur: Prosjektet heiter «Tilknytningsformer i arbeidslivet». Guro Kvalnes er i ferd med å ferdigstilla fagfelleverdert artikkel: «Ferievikarar ved Odda Smelteverk». Artikkelen baserer seg på arkivmateriale/personalkort frå 1974 og 1995, og intervju med folk som hadde sommarjobb dei to åra. Artikkelen skal publiserast saman med dei andre artiklane i prosjektet i 2022.

Gjennom fleire år har Kraftmuseet styrka seg som kunnskapsinstitusjon, og vår kompetanse vert jamt etterspurt eksternt. Det nye prosjektet «Arven», eit opplevingssenter rundt vasskraft på Helgeland, har lagt stor vekt på å få Kraftmuseet med som ein fagleg støttespelar. Ein intensjonsavtale er under arbeid, med dette senteret som har mål om å ha eit nasjonalt fokus. Media kontaktar også museet for å få faglege innspel. I 2021 bidrog me mellom anna i ein stor reportasje i Aftenposten Historie, knytt til dagens straumprisar: «Alt som ble ofret for Norge: - Rett og rimelig at me får noe tilbake». Ganske prestisjetungt var det at Kraftmuseet vart spurt om å halda innlegg under EU Green Week, som føregjekk digitalt. Direktøren heldt føredraget: «The importance of hydropower in European industrial history – The case of Tyssedal, Norway.»

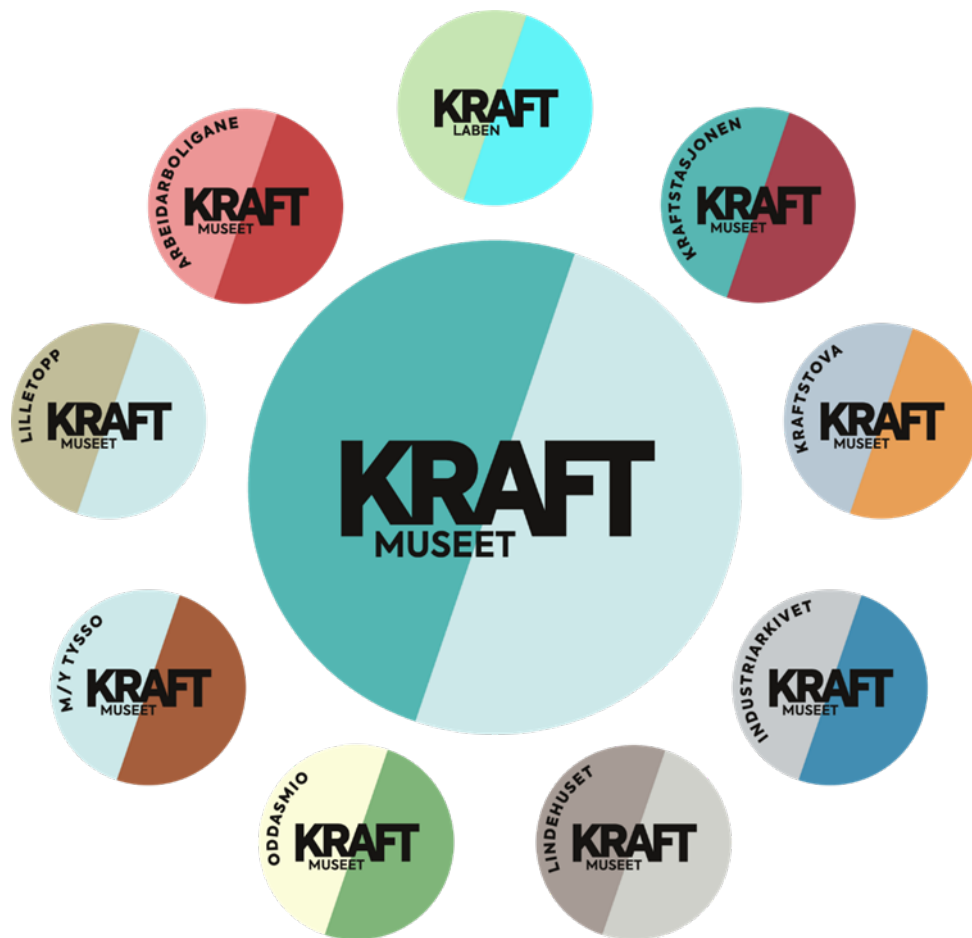
8. Vegen vidare

Når me ser tilbake på 2021, kan me ikkje anna enn å bli imponerte over kva me fekk til. Det var krevjande å gå på eit nytt år med pandemi, men ei positiv innstilling og sterk arbeidsmoral hjå dei tilsette gav gode resultat. Kanskje handlar det mykje om at me opplever å ha ein viktig funksjon i samfunnet, og at det arbeidet me legg ned betyr noko for folk. Tilbakemeldingar frå både publikum og styresmakter er viktige, og tilbakemeldingane har vore gode. Etter to år med pandemi ser vi fram til å møtast igjen; både kollegaer og publikum. Vi har gjort og utvikla mykje spanande i 2020 og 2021 og i året som kjem skal vi byggja vidare på dette. Ikkje gjera så mykje nytt, men styrkja det vi har gjort og nå ut med arenaene vår på nye måtar og til nye kundegrupper.

Når spørsmål om ytterlegare konsolideringar mellom musea i Vestland dukkar opp med jamne mellomrom, er det relevant å peika på at Kraftmuseet fungerer svært godt i dagens organisering. Akkurat storleiken på museet kan vera ein av kvalitetane. Det kan vera lettare å samla organisasjonen om felles mål og skapa ei sterk lagånd i eit mellomstort museum som Kraftmuseet – enn i store einingar med omfattande geografisk spreiding.

Om eit museum er lite eller stort, handlar suksess likevel om kor godt og ivrig folka i museet jobbar, og om ein treff med strategiane. Kraftmuseet er på ein god og stødig veg på desse punkta. Det å konsentrera publikumstilbodet i Tyssedal på eit mindre område, lagar ein betre arbeidssituasjon for dei tilsette, og gjev ei betre oppleving for dei besøkjande. Arbeidet for å auka museet sin aktivitet i Odda, er òg ein strategi som verkar skarp og sunn. Den nye museumsmeldinga som kom frå Kulturdepartementet i 2021 har hovudtittel «Musea i samfunnet». Det er akkurat det Kraftmuseet jobbar for – å vera mest mogleg konkret til stades der folk møtest, og å ta del i samfunnslivet som ein viktig og engasjert aktør.

Til styret i Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseums årsregnskap som viser et positivt aktivitetsresultat på kr 571 437. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2021, aktivitetsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2021, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av stiftelsen slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og direktør (ledelsen) er ansvarlige for øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>.

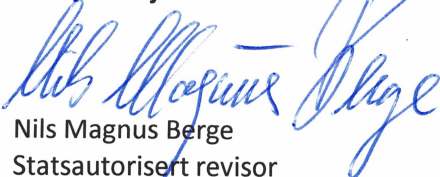
Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000, *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at stiftelsen er forvaltet i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Odda, 21. februar 2022

Odda Revisjon AS

Nils Magnus Berge
Statsautorisert revisor

Årsregnskap

**Kraftmuseet -
Norsk vasskraft- og
industriadmuseum**

2021

Resultatregnskap

Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum

	Note	2021	2020
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Salgsinntekter		927 371	1 020 694
Billettinntekter		386 837	270 945
Tilskudd fra Odda Kommune		1 466 192	1 466 190
Tilskudd fra Stat og Fylke	2	10 941 668	10 214 590
Andre tilskudd	2	3 363 673	3 522 185
Årets inntektføring av periodiserte tilskudd		1 562 616	968 247
Andre driftsinntekter		408 176	251 329
Sum driftsinntekter		19 056 532	17 714 180
Varekostnad		164 702	240 262
Beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler	4	-92 982	0
Lønnskostnad	3, 15	11 100 081	9 849 804
Avskrivning varige driftsmidler	4, 12	338 905	242 584
Kostnader lokaler		1 981 173	1 072 916
Honorarer	3	2 129 937	1 558 678
Kontorkostnader		336 840	437 403
Reiser og kilometergodtgjørelse		39 487	113 233
Reklame, annonser og representasjon		155 396	200 145
Utstillinger og formidling		212 552	178 323
Serviceavtaler og forsikringer		170 368	239 266
Vedlikehold bygninger og utstyr		1 472 733	1 235 723
Andre driftskostnader		387 971	363 517
Driftsutgifter og vedlikehold "MY Tysso"		28 164	46 975
Sum driftskostnader		18 425 325	15 778 828
Driftsresultat		631 207	1 935 352
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Annen renteinntekt		9 404	24 879
Annen finansinntekt		27 475	27 613
Annen rentekostnad		96 097	101 708
Annen finanskostnad	5	553	2 851
Netto finansresultat		-59 770	-52 067
Ordinært resultat		571 437	1 883 285
ÅRSRESULTAT		571 437	1 883 285
OVERFØRINGER			
Overført til/ fra disposisjonsfond		0	1 868 735
Overført til/ fra vedlikeholdsfond FFgt		400 000	0
Overført til/ fra vedlikeholdsfond		-424 760	-234 914
Overført til/ fra fond Industriarkivet		350 000	249 464
Overført til/ fra annen egenkapital		246 197	0
Sum overføringer		571 437	1 883 285

Balanse

Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum

	Note	2021	2020
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Bygninger og annen fast eiendom	4, 13	4 095 596	3 775 284
MY Tysso	4	190 000	210 000
Driftsløsøre, inventar, kontormaskiner o.l.	4	523 599	524 202
Sum varige driftsmidler		4 809 195	4 509 486
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	5	430 308	390 967
Sum finansielle anleggsmidler		430 308	390 967
Sum anleggsmidler		5 239 503	4 900 453
Omløpsmidler			
Varer			
Varebeholdning	6	143 550	109 933
Sum varer		143 550	109 933
Fordringer			
Kundefordringer	7	905 823	19 601
Fordring prosjektmidler	8	860 000	980 000
Andre fordringer	9	998 129	1 022 671
Sum fordringer		2 763 952	2 022 272
Bankinnskudd, kontanter o.l.	10	8 878 332	11 549 956
Sum omløpsmidler		11 785 834	13 682 161
SUM EIENDELER		17 025 338	18 582 613

Balanse

Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum

	Note	2021	2020
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Stiftelseskapital	11	260 000	260 000
Sum innskutt egenkapital		260 000	260 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	11	3 019 009	2 772 812
Disposisjonsfond	11	3 200 264	3 200 264
Fond Vasskrafta.no	11	4 670	4 670
Vedlikeholdsfond	11	1 499 033	1 923 793
Vedlikeholdsfond FFgt	11	400 000	0
Nettleigefond - fjernvarme	11	653 575	653 575
Fond Industriarkivet	11	599 464	249 464
Sum opptjent egenkapital		9 376 015	8 804 578
Sum egenkapital	11	9 636 015	9 064 578
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Periodisert tilskudd MY TYSSO	12	190 000	210 000
Sum avsetninger for forpliktelser		190 000	210 000
Annen langsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	13	1 964 674	2 029 206
Øvrig langsiktig gjeld	13	0	550 000
Sum annen langsiktig gjeld		1 964 674	2 579 206
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 492 270	1 130 226
Skyldige offentlige avgifter		656 422	636 282
Påløpt lønn, feriepenger ol.		954 592	1 003 483
Forskudd prosjekter	14	1 517 074	3 524 558
Annen kortsiktig gjeld		614 291	434 281
Sum kortsiktig gjeld		5 234 649	6 728 829
Sum gjeld		7 389 323	9 518 035
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		17 025 338	18 582 613

Tyssedal, 31.12.2021 / 21.02.2022

Styret for Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum

Rolf Nesheim

Rolf Nesheim
Styreleiar

Trude Hoflandsdal Letnes

Trude Hoflandsdal Letnes
Nestleiar

Toralv Mikkelsen

Toralv Mikkelsen
Styremedlem

Tore M. Sellæg

Tore M. Sellæg
Styremedlem

Hans Henrik Haukaas

Hans Henrik Haukaas
Styremedlem

Dijana Milicevic Saga

Dijana Milicevic Saga
Styremedlem

Ingunn Olsen Mossefin

Ingunn Olsen Mossefin
Styremedlem

Gro Tyssedalstveit Kollbotn

Gro Tyssedalstveit Kollbotn
Styremedlem

Mette Haraldsen

Mette Haraldsen
Direktør

Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum

Noter til regnskapet 2021

Note 1 Regnskapsprinsipper

Kraftmuseet - Norsk vasskraft og Industristadmuseum er en privat stiftning uten økonomisk vinning som formål. Regnskapet er satt opp i samsvar med stiftelsesloven, regnskapslova og god regnskapsskikk for små foretak.

Driftsinntekter og kostnader

Inntektsføring ved salg av varer skjer ved leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres. Ved utarbeidelse av regnskapet er sammenstillingsprinsippet lagt til grunn, slik at kostnader og inntekter er førte på den perioden de gjelder. Inntekter i tilknyttet prosjekt er regnskapsført i takt med fremdriften i prosjektene. Vedlikehold blir utgiftsførte løpende. Det samme gjelder utgifter til utstyr og anlegg.

Offentlige tilskudd

Driftstilskudd blir inntektsført brutto og i takt med vilkår som måtte være knyttet til tilskuddet. Tilskudd gitt til spesifikke prosjekt er regnskapsført i takt med fremdriften i prosjektene.

Investeringsstilskudd er ført både brutto og netto i balansen ut fra det som gir best informasjon. Bruttoføring vil si at tilskuddet nedskrives i takt med avskrivningen på den anskaffelsen tilskuddet er gitt til. Nettoføring vil si at tilskuddet går til fratrukk i eiendelens kostpris.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til gjenvinnbart beløp dersom dette er lavere enn bokført verdi, og verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Ved vurdering av gjenvinnbart beløp og avskrivningsprofil vil anleggsmiddelets bruksverdi (evne til formålsoppnåelse) bli tillagt vekt i tillegg til økonomiske vurderinger.

Bevaringsverdige eiendeler

Historiske bygninger og andre bevaringsverdige eiendeler er oppført i balansen til anskaffelseskost. Vedlikehold og kostnader for å bringe bevaringsverdige eiendeler tilbake til opprinnelig stand, kostnadsføres løpende under driftskostnader.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlenes forventede levetid dersom de har en antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15 000. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader. Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Finansielle anleggsmidler

Investeringer aksjer og andre verdipapirer er vurdert etter kostmetoden. Investeringene blir nedskrevet til virkelig verdi dersom verdifallet ikke er forbigående.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringer.

Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum

Noter til regnskapet 2021

Varelager

Varer er vurdert til laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Pensjoner

Pensjonsordninger finansiert via sikrede ordninger er i tråd med god regnskapsskikk for små foretak ikke balanseført. Pensjonspremien anses i disse tilfeller som pensjonskostnad og klassifiseres sammen med lønnskostnader.

Skatter

Stiftelsen er fritatt for skatteplikt etter skatteloven § 2-32 første ledd.

Endring av regnskapsprinsipp

Det har ikke vært endringer i regnskapsprinsipper i regnskapsåret.

Note 2 Spesifikasjon av offentlige tilskudd Stat, Fylke og andre

	2021	2020
Tilskudd fra Kulturdep. og Riksantikvaren	9 150 478	8 615 518
Tilskudd fra Fylkeskommunen	1 791 190	1 599 072
Tilskudd fra NVE	2 540 084	2 525 732
Tilskudd fra Tyssefaldene/ Statskraft	785 519	762 978
Tilskudd fra andre	38 070	233 475
Sum inntekter tilskudd	14 305 341	13 736 775

Note 3 Lønnskostnad, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte mm

	2021	2020
Netto lønnskostnader	8 361 840	7 974 349
Styrehonorar	28 500	24 000
Arbeidsgiveravgift	1 088 485	896 013
Pensjonskostnader	1 484 910	826 332
Andre personellkostnader	136 346	129 110
Sum personellkostnader	11 100 081	9 849 804

Antall årsverk sysselsatt i regnskapsåret	16,1	15,8
---	------	------

Museet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Museets pensjonsavtale tilfredsstiller kravene i denne loven.

Ytelser til ledende personer	Lønn	Pensjons- kostnader	Annen godtgjørelse
Direktører	853 823	135 485	9 699
Styre	0	0	0

Det er ikke ytt lån eller stillet sikkerhet for ansatte eller tillitsvalgte i museet. Ingen ansatte har avtale om bonus eller særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforhold.

Revisor

Godtgjørelse til revisjon utgjør i 2021 kr 69 600 eks. mva. Godtgjørelse for andre tjenester utgjør kr 10 800 eks. mva.

Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum

Noter til regnskapet 2021

Note 4 Varige driftsmidler

	Bygninger og annen eiendom	M/Y Tysso	Driftsløsøre, transport- midler, inventar og lignende.	Sum
Anskaffelseskost 01.01	8 139 738	400 000	2 474 935	11 014 673
Tilgang kjøpte driftsmidler	1 668 080	0	175 147	1 843 227
Tilgang egentilvirkning bygninger	92 982	0	0	92 982
- Avgang	0	0	0	0
- Mottatt offentlige investeringstilskudd	-4 905 220		-123 664	-5 028 884
Anskaffelseskost 31.12	4 995 580	400 000	2 526 418	7 921 998
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	-736 828	-190 000	-1 827 070	-2 753 898
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-899 984	-210 000	-2 002 819	-3 112 803
Bokført verdi	4 095 596	190 000	523 599	4 809 195
Årets avskrivninger	163 156	20 000	175 749	
Tilbakeført periodisert investeringstilskudd		-20 000		
Årets netto bokførte avskrivninger	163 156	0	175 749	338 905
Avskrivningsssats	1% - 10%	5 %	15% - 33,3%	
Avskrivningsplan	lineær	lineær	lineær	

Note 5 Investeringer i aksjer og andeler

Museet eier aksjer og andeler i følgende selskaper. Aksjer og andeler er langsiktige investeringer i samarbeidspartnere og er bokført til anskaffelseskost

Selskap	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Eierandel
Reisemål Hardanger	2 000	2 000	< 10%
Fossenes Dal	2 500	0	< 10%
Sum	4 500	2 000	
Egenkapitalinnskudd KLP		428 308	
Sum		430 308	

Note 6 Varelager

Varelageret består av kioskvare, bøker for videresalg og beholdning av billetter. Verdien av varelageret er sett til innkjøpspris for varene. Ukurante varer er nedskrevet til virkelig verdi

Varer	2021	2020
Opptalt varebeholdning bøker og billetter	156 870	126 310
Ukurans	-13 320	-16 377
Sum	143 550	109 933

Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum

Noter til regnskapet 2021

Note 7 Kundefordringer

Kundefordringer er vurderte til pålydende etter avsetning til tap på usikre fordringer.

Kundefordringer	2021	2020
Kundefordringer til pålydende	822 850	21 601
Opptjente ikke fakturerte inntekter	82 973	0
Avsetning til tap på usikre fordringer	0	-2 000
Sum	905 823	19 601

Note 8 Fordring på prosjektmidler

Muséet fått tilsagn om tilskudd øremerket bestemte prosjekter som ikke var fullført pr. 31.12.2021. Krav på restutbetaling av tilskudd er periodisert som forskudd på de forskjellige prosjekter slik:

Prosjekt	Beløp	Tilskudd gitt av:
Kulturelt Utviklingsprogram	560 000	Vestland fylkeskommune
Adgangskontroll/ skallsikring av Kraftmuseet	300 000	Stiftelsen UNI
Sum tilskudd	860 000	

Note 9 Andre fordringer

Av andre fordringer utgjør til gode merverdiavgift kr 214 382, andre kortsiktige fordringer kr 233 081, forskuddsbetalt forsikringer og andre forskuddsbetalte kostnader kr 550 666.

Note 10 Bundne bankinnskudd

Av bankinnskudd utgjør bundne skattetreksmidler kr 372 000.

Note 11 Egenkapital

Stiftelseskapitalen er kr. 260 000 pr. 31.12.2021 og er uendret fra 2004.

	Egenkapital 01.01	Overført til/ fra fond	Årets resultat	Egenkapital 31.12
Stiftelseskapital	260 000	0		260 000
Annen egenkapital	2 772 812	-325 240	571 437	3 019 009
Disposisjonsfond	3 200 264	0		3 200 264
Fond Vasskrafta.no	4 670	0		4 670
Vedlikeholdsfond	1 923 793	-424 760		1 499 033
Vedlikeholdsfond FFgt	0	400 000		400 000
Nettleigefond - fjernvarme	653 575	0		653 575
Fond Industriarkivet	249 464	350 000		599 464
Sum	9 064 578	0	571 437	9 636 015

Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum

Noter til regnskapet 2021

Note 12 Periodisering tilskudd

Periodisert tilskudd til kjøp av MY Tysso:

Muséet har mottatt kr 400 000 i offentlig tilskudd til kjøp av MY Tysso. Tilskuddet blir inntektsført i takt med avskrivningene av MY Tysso som avskrives over 20 år. Det er i 2021 inntektsført kr 20 000. Årets inntektsføring av tilskuddet blir tilbakeført mot avskrivningene. Se note 4. Rest periodisert tilskudd pr 31.12.2021 til kjøp av MY Tysso utgjør kr 190 000.

Note 13 Langsiktig gjeld, pantstillelser og garantier mv.

Følgende gjeld er sikret med pant i eiendeler:	2021	2020
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	1 964 674	2 029 206
Sum pantsikret gjeld	1 964 674	2 029 206

Bokført verdi av eiendeler stilt som sikkerhet for bokført gjeld til kredittinstitusjoner	2021	2020
Bygninger, gnr 60 bnr 334	2 727 175	2 812 786
Totalt	2 727 175	2 812 786

Øvrig langsiktig gjeld	2021	2020
Langsiktig gjeld til Ullensvang kommune	0	550 000
Sum øvrig langsiktig gjeld	0	550 000

Kr 1 627 103 av langsiktig gjeld forfaller senere enn 5 år etter regnskapsårets slutt.

Note 14 Forskudd prosjekter

Muséet har fått utbetalt tilskudd øremerket bestemte prosjekter som ikke var fullført pr. 31.12.2021. I tillegg har museet mottatt tilskudd til prosjekter som ikke var igangsatt pr 31.12.2021. Den ubenyttede delen av utbetalingene er ført i balansen som kortsiktig gjeld og fordeler seg slik:

Forskudd tilskudd	2021	2020
Prosjekter som ikke var fullført pr 31.12	1 114 847	3 005 057
Prosjekter som ikke var igangsatt pr 31.12	402 227	519 501
Sum	1 517 074	3 524 558

Kraftmuseet - Norsk vasskraft- og industristadmuseum

Noter til regnskapet 2021

Note 15 Pensjonsordninger

Museet har inngått er pensjonsavtale med sine ansatte gjennom Kommunal Landspensjonskasse. Det er meldt inn 17 aktive medlemmer og 9 pensjonister i ordningen pr 31.12.2021. Ordningen er en ytelsesplan som finansieres med 2% trekk i lønn fra de ansatte og den resterende del av premien dekkes av museet.

Pensjonsavtalen gir medlemmer av ordningen rett til en pensjon, inklusiv pensjon fra folketrygden, ved oppnådd pensjonsalder som svarer til 66% av lønn før fratredelse. Alle innbetalinger til forsikringselskapet blir kostnadsført. For 2021 utgjør denne kostnaden kr 818 936 med tillegg av 10,6% arbeidsgiveravgift.

I følge aktuarberegning har museet en estimert, ikke balanseført pensjonsforpliktelse på:

	31.12.2021	31.12.2020
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse inkl arbeidsgiveravgift	26 485 685	23 726 158
Pensjonsmidler	-22 066 774	-19 179 436
Arbeidsgiveravgift	468 405	481 953
Ikke resultatført actuariell gevinst/ tap	-454 255	-417 953
Netto pensjonsforpliktelse inkl arbeidsgiveravgift	4 433 061	4 610 722